

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 11 หมู่บ้าน จำนวน 1,486 คน จาก 1,486 ครัวเรือน (สำนักบริหารงานทะเบียน, 2553 : 1)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน ทั้ง 11 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 315 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตรของทายโรยามานะ (พงศ์พิชญ์ บุตรพระองค์. 2551 : 46-47) จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e คือ สัดส่วนความคลาดเคลื่อน (.05)

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{1,486}{1 + 1,486(0.05)} \\ n &= \frac{1,486}{1 + 3.72} \\ n &= \frac{1,486}{4.72} \\ n &= 314.83 \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 315 คน

จากนั้นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ผู้ศึกษาได้คำนวณหาตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง (Proportional Stratified Random Sampling) ในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้สูตร ดังนี้ (ยูทชนา ศิริพรรณ. 2547 : 58)

$$\text{สูตร } n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

โดย n_i คือ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน
 n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N_i คือ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน
 N คือ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนทั้งหมด

แทนค่าจากสูตร ตัวอย่างเช่น จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในบ้านเขื่อน หมู่ที่ 1

$$\begin{aligned} n_i &= \frac{n \times N_i}{N} \\ n_i &= \frac{315 \times 83}{1,468} \\ &= 18 \text{ คน} \end{aligned}$$

สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในบ้านเขื่อน หมู่ที่ 1 เท่ากับ 18 คน ผลการคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างใน 11 หมู่บ้าน แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านเขื่อน	83	18
2	บ้านเขื่อน	165	35
3	บ้านเขื่อน	136	29
4	บ้านโนนตู่	157	33
5	บ้านโนนนาหว้า	203	43
6	บ้านเขื่อน	206	44
7	บ้านเขื่อนสมบูรณ์	120	25
8	บ้านเขื่อนเหนือ	139	29
9	บ้านโนนตู่	133	28
10	บ้านเขื่อนใต้	70	15
11	บ้านเขื่อนคำ	74	16
รวม		1,486	315

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอโกสุมพิสัย. 2553 : 1

หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการนำสลากหมายเลขประจำบ้านที่มีในแต่ละหมู่บ้านใส่กล่องแล้วหยิบขึ้นทีละใบและจดบันทึกไว้ แล้วนำสลากลงในกล่องอีกเพื่อให้ทุกครัวเรือนมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน แล้วจึงหยิบขึ้นใหม่ที่ละใบ จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกหมู่บ้าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาทำขึ้น โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา หรือผลงานวิจัยต่างๆที่มีลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันและกรอบแนวคิดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอบเขตการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกรับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามรายการ (Check Lists) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และขนาดหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามแบบของลิเคิร์ต มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อใช้ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษา 4 ด้านตามกรอบแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980 : 213 – 218 ; อ้างใน โกวิทย์ พวงงาม. 2553 : 55) คือ

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาคำแนะนำการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานศึกษาต่าง ๆ เกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยแยกเป็น 4 ด้าน

3.3 สร้างแบบสอบถามและนำร่างแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบ แก้ไขเสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และความถูกต้องของแบบสอบถาม

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 3.3 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือด้าน โครงสร้างด้านเนื้อหา โดยการหาค่า IOC (Index of Item Congruency) ที่ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

3.4.1 นางทิวพร ไชยลินฟ้า วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่งครู เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ การวัดผล และการประเมินผลการศึกษา

3.4.2 นายวิฑูรย์ จันทร์ระวี วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเหล็ก อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษากาารวิจัย

3.4.3 นางอรอุมา พงษ์จำปา วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลยางน้อย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านโครงสร้างและเนื้อหา ผลการพิจารณาความสอดคล้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1

จำนวน 30 ข้อ (ดูภาคผนวก)

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้ศึกษาเป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมเอง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ผลปรากฏว่าทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับที่ระดับ .959 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าระหว่าง .230 - .881 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าระหว่าง .230 - .546 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าระหว่าง .234 - .848 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีค่าระหว่าง .709 - .881 และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าระหว่าง .623 - .772 ตามลำดับ (ดูภาคผนวก ข)

3.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับแก้ไขจากการแนะนำของคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ครั้งที่ 2 แล้วมาพิมพ์ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามชิ้นใหม่

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้ศึกษาทำหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน เพื่อขอความร่วมมือและประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนที่ผู้ศึกษาจะเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้แบบสอบถามจำนวน 315 ฉบับ นำไปหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ จึงจะเดินทางไปเก็บแบบสอบถามดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่ และร้อยละเพื่ออธิบายสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.3 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยกำหนดให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ คะแนน 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 99)

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

5.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อแปลความหมายของคะแนน โดยกำหนดเกณฑ์เฉลี่ยของกลุ่ม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	4.51-5.00
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	3.51-4.50
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	2.51-3.50
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	1.51-2.50
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ	1.00-1.50

5.5 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

6. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นสถิติที่นิยมใช้มาก เป็นการเทียบความถี่หรือจำนวนที่ต้องการ กับความถี่หรือจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็น 100 ดังนั้นจะหาร้อยละจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 101)

$$\text{จากสูตร } p = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

6.1.2 ค่าความถี่ (Frequency)

6.1.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 102)

$$\text{จากสูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

6.1.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจายของข้อมูล ที่พิจารณาจากรากที่สองของค่าเฉลี่ยของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งหาได้จากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 103)

$$\text{จากสูตร} \quad s = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N-1}}$$

เมื่อ S	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน คะแนนแต่ละตัว
\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
N	แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
Σ	แทน ผลรวม

6.1.5 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์โดยสถิติ F -test (One-Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติในการเปรียบเทียบที่ระดับ .05 หากพบว่ามีความแตกต่างกันจะวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ตามวิธี LSD (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 119)

6.1.6 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามขนาดหมู่บ้าน ใช้การวิเคราะห์โดยสถิติ t -test